

Nollapersoonalause suomessa ja virossa. Tutkimus kirjoitetun kielen aineistosta

Hanna Jokelan suomen kielen alaan kuuluva väitöskirja tarkastettiin Turun yliopistossa 14. huhtikuuta 2012. Vastaväittäjänä toimi tohtori Liina Lindström Tarton yliopistosta ja kustoksena professori Marja-Liisa Helasvuo.

Hanna Jokela: *Nollapersoonalause suomessa ja virossa. Tutkimus kirjoitetun kielen aineistosta.* Annales Universitatis Turkuensis C 334. Turku: Turun yliopisto 2012. Kirja on luettavissa myös verkkojulkaisuna osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-4912-0>.

HAVAINTOJA JA KESKUSTELUA

Puhesuomen kaksoispassiivi

Vuonna 1996 Virittäjä julkaisi katsauksen suomen kirjakielen kaksoispassiiviin (Lyytikäinen 1996). Kirjoituksen aineistona on 108 tekstikatkelmia, jotka olen poiminut vuosina 1993–1995 toisaalta viestimistä ja toisaalta ylioppilasaineista. Lähteet edustavat tiukimmin normitettua kirjakieltä. En ole ottanut mukaan edes lehtireportaaseja, joissa usein referoidaan haastateltavien puhetta enemmän tai vähemmän tyylytellen. Kirjoitan näin: ”Käsittelen tässä artikkelissa vain kirjakielen, normikielen, kaksoispassiivimuotoja. Rajaus on jossain määrin luonnoton: on selvää, että puhekielessä laajalti sekä aktiivin että passiivin funktioissa käytettävät kaksoispassiivimuodot ruokkivat kirjakielen käytänteitä. Palaan puhekielen kaksoispassiiviin toisessa yhteydessä.” (Mas. 580.)

Lunastan nyt lupaukseni. Vuosien vieriminen on saattanut lunastamisen odotettua helpommaksi. Antti-Jussi Kuutti on tehnyt v. 2000 Jyväskylän yliopiston suomen kielen laitokseen erinomaisen pro gradu -työn, joka käsittelee mm. puhesuomen kaksoispassiivia (Kuutti 2000). Selostan jäljempänä Kuutin päätulokset ja täydennän niitä muutamilla omilla havainnoillani.¹

Seuraavat esimerkit kaksoispassiivin eri muotoryhmistä olen poiminut Muoto-opin arkiston kokoelmista (MA:n signumit 730 ja 736); olen karkeistanut tarkekirjoituksen.

1. Kiitän Vesa Koivistoa ja Henna Makkonen-Craigia, jotka ovat tutustuneet tämän kirjoituksen varhaisversioon ja tehneet varteenotettuja huomautuksia.

meiltä **olla**n **oltu** marijassa melekeen koko päivä. (Virrat, Helena Jartti)

kyllä siällä melken, joka jouluyä **oltti**n käyty, että oli vähäl limpsottu lampaan päästä villoja. (Kangasala, Pirkko Kallio)

ei tiäretty mihkä **oltais** lennetty. (Askola, Vesa Koivisto)

lietäneenkö hänellej jottaip pahhaa **sanottu** vaim mistä se nierautu [’suutui’]. (Pudasjärvi, Marja Seilonen)

tänä kesän *ei olla* viäl käyty Laajakosel. (Kymi, Ulla Vieri)

jolsei siin **oltu** **ostettu**, ni se meni siutte et [reppuryssä]. (Pöytyä, Raija Kouri)

eihäm me **oltas** sitä [lehmää] raskitul **lopettaa**. (Kalvola, Leila Salonen-Purtanen)

Kuutilla ovat murreaineksen päälähteenä Muoto-opin arkiston kokoelmat, toissijaisesti *Suomen kansan murrekirja* ja Suomi-sarjan 1800-luvun lopun murre-

monografiat. Nykypuhekieltä hän tarkastelee Jyväskylän yliopiston suomen kielen opiskelijoiden kokoamien ja litteroimien harjoitustöiden pohjalta. Nykypuhekielen aineista on 25 nauhoitetuntia. Puhujat ovat Savosta, Hämeestä, Varsinais-Suomesta ja Peräpohjasta ja syntyneet 1960–80-luvuilla (Kuutti 2000: 4–8, 71).

Muoto-opin arkistossa on kaksoispassiivista tietoja kaikilta päämurrealueilta (mts. 29–30). Joistakin pitäjistä on yksi tieto, joistakin useampia, monista ei tietoja lainkaan. Havaintoja on länsimurteiden puolella erityisesti lounais- ja hämäläismurteista, idässä savolaismurteista. Pohjalaismurteista ja kaakkoismurteista tietoja on huomattavan vähän. Käsittääkseni levikistä on vaikea sanoa tai päätellä tämän enempää. Kunkin pitäjän tilanne riippuu kerääjän aktiivisuudesta ja mielenkiinnosta. Omien poimintojeni perusteella tiedän, että esimerkiksi pelkästään Askolan kokoelman signumit 730 ja 736 sisältävät 44 tarkasti dokumentoitua kaksoispassiivitietoa, suunnilleen puolet hämäläismurteiden koko kaksoispassiivimäärästä.

Muoto-opin arkiston kaksoispassiivinais jakautuu muotoryhmittäin taulukon 1 mukaisesti.

Taulukko 1.

Muoto-opin arkiston aineiston kaksoispassiivimuotojen muotoryhmittäinen jakauma Kuutin (2000: 31) mukaan.

Tempus	Myönteinen	Kielteinen	Yhteensä
Ind. perf.	101	34	135
Ind. pluskv.	70	69	139
Kond. perf.	54	20	74
Pot. perf.	1	0	1
Yhteensä	226	123	349

Eniten kaksoispassiivimuotoja on kertynyt indikatiivin pluskvamperfektistä, indikatiivin perfektistä ja konditionaaln perfektistä. Suurimmat yksittäiset muotoryhmät ovat indikatiivin myönteinen perfekti, indikatiivin myönteinen pluskvamperfekti ja indikatiivin pluskvamperfektin kieltomuoto. Myönteisiä muotoja on kaikkiaan lähes kaksinkertainen määrä kieltomuotoihin verrattuna.

Muoto-opin kokoelmiin on kuriositeettina ajautunut yksi potentiaalinen kaksoispassiivimuoto (ks. ylempänä esimer-

kistössä). Se näyttää yhteydessään luontealta, ei teorioidulta. Ehkä sellaisia on käytössä.

Kaksoispassiivi aktiivin funktioissa

Niin kuin hyvin tiedetään, puhesuomessa passiivimuotoja käytetään laajasti monikon 1. persoonan funktiossa (ISK 2004: 1221; Pertilä 2000; Savijärvi 1977: 60, 79, 104, 117, 143, 169). Kuutti on analysoinut Muoto-opin arkiston aktiivinfunktioiden kaksoispassiivit taulukon 2 mukaisesti.

Taulukko 2.

Muoto-opin arkiston aineiston aktiivinfunktioiden kaksoispassiivimuotojen muotoryhmittäinen jakauma Kuutin (2000: 32) mukaan.

Tempus	Myönteinen	Kielteinen	Yhteensä
Ind. perf.	100	34	134
Ind. pluskv.	68	38	106
Kond. perf.	53	20	73
Pot. perf.	0	0	0
Yhteensä	221	92	313

Aktiivinfunktioiden kaksoispassiivit jakautuvat muotoryhmiin suunnilleen samoin kuin taulukon 1 tapaukset. Indikatiivin pluskvamperfektin kieltomuotojen määrä on vähentynyt puoleen. Suurin huomio kiintyy yhteismäärään: Muoto-opin arkiston kaksoispassiiviesiintymistä noin 90 prosenttia on tapauksia, joissa passiivimuotoja käytetään aktiivin funktioissa.

Kaksoispassiivimuotoja on käytetty pääasiassa monikon 1. persoonan tehtävissä. Kuutti esittää myös kuusi tapausta, joiden hän katsoo edustavan monikon 3. persoonaa (Kuutti 2000: 46–49). Lyhyen

kontekstin perusteella niiden analysointi on vaikeaa; usein ne voi selittää myös aiodoksi passiiviksi tai monikon 1. persoonan edustajiksi.

Monikon 1. persoonan tehtävässä käytetyt kaksoispassiivimuodot jakautuvat niin, että noin kahdessa kolmasosassa on ilmipantu *me*-subjekti, yhdessä kolmasosassa ei. Savolaismurteissa partisiippi-muoto on marginaalisesti essiivissä (mts. 32–46).

Puhtaasti passiivinfunktioiden kaksoispassiivit jakautuvat muotoryhmittäin taulukon 3 mukaisesti.

Taulukko 3.

Muoto-opin arkiston aineiston passiivifunktioiden kaksoispassiivimuotojen muotoryhmittäinen jakauma Kuutin (2000: 50) mukaan.

Tempus	Myönteinen	Kielteinen	Yhteensä
Ind. perf.	1	0	1
Ind. pluskv.	2	31	33
Kond. perf.	1	0	1
Pot. perf.	1	0	1
Yhteensä	5	31	36

Kuten näkyy, varsinaisen passiivin funktiossa kaksoispassiivimuotoja käytetään lähes pelkästään ind. pluskvamperfektin kieltomuodossa. Kirjakielenkin kaksoispassiivianeisto (Lyytikäinen 1996: 581) jakautuu hiukan samansuuntaisesti sikäli, että 108 esiintymästä niukka enemmistö (35) on juuri indikatiivin pluskvamperfektin kieltomuotoja, vaikka tämä aineisto muuten jakautuu tassisemmin eri muotoryhmiin.

E. N. Setälä osoittaa Koillis-Satakunnan murteen tutkimuksessaan erityistä huomiota kaksoispassiiviselle indikatiivin pluskvamperfektin kieltomuodolle, joka on alueella hyvin tunnettu (Setälä 1883: 104–105). Tästäkö omakohtaisesta kotimurteen tuntemuksesta vai edeltä-

jien perinteestä johtuu, että Setälän *Suomen kieliopin* lukuisissa painoksissa kuvataan passiivin indikatiivin pluskvamperfektin kieltomuodon voivan kirjakiellessä esiintyä myös kaksoispassiivisena (Setälä 1898: 104)? Erilaiset kielioppaat torjuvat kaksoispassiivin käytön, mutta indikatiivin pluskvamperfektin kieltomuoto saa erityiskohtelun: torjunta on lievää, joskus voi lukea jopa puolittaista hyväksyntää (Lyytikäinen 1996: 584–585).

**Nykypuhekieli:
kaksoispassiivi *me*-puheena**

Nykypuhekielen kaksoispassiivianeisto jakautuu taulukon 4 mukaisesti.

Taulukko 4.

Nykypuhekielen aineiston kaksoispassiivien muotoryhmittäinen jakauma Kuutin (2000: 73) mukaan.

Tempus	Myönteinen	Kielteinen	Yhteensä
Ind. perf.	62	6	68
Ind. pluskv.	21	2	23
Kond. perf.	3	0	3
Pot. perf.	0	0	0
Yhteensä	86	8	94

Indikatiivin perfekti ja pluskvamperfekti ovat nykypuhekielenkin kaksoispassiivianeistossa eniten edusteilla. Kielto-
muotoja on huomattavan vähän murre-
aineeseen verrattuna.

Kuutti on analysoinut myös nykypuhekielen aineiston kaksoispassiivien jakautumisen aktiivin- ja passiivinfunktioisiin muotoihin. Passiivinfunktioisia

muotoja on 94:stä vain viisi. Aktiivin-
funktioiset muodot ovat kaikki monikon
1. persoonan edustajia. Kuutti on poiminnut nykypuhekielen aineistosta kaksoispassiivien lisäksi myös tavallisen passiivin liittomuodot ja eriteltyt niiden jakautumisen aktiivin- ja passiivinfunktioisiin. Olen tiivistänyt Kuutin tulokset taulukoon 5.

Taulukko 5.

Nykypuhekielen kaksoispassiivimuotojen ja tavallisen passiivin muotojen jakautuminen aktiivinfunktioisiin ja passiivinfunktioisiin Kuutin (2000: 73–74, 77, 79) mukaan.

Funktio	Kaksoispassiivi	Tavallinen passiivi	Yhteensä
Aktiivi (m. 1. p.)	89	9	98
Passiivi	5	156	161
Yhteensä	94	165	259

Taulukon 5 huomiota herättävin sanoma on, että funktion kannalta nykypuhekielen kaksoispassiivi ja tavallinen passiivi ovat toistensa peilikuvia. Kaksoispassiivia käytetään lähinnä aktiivin monikon 1. persoonan funktiossa (*no myö ollaav vaan istuttuj ja kuunneltu* Lapinlahti), tavallista passiivia lähinnä passiivin funktiossa (*se oli pakastimessa viä, kun sitä ei ollut vielä kerittyt täyttää* Kaustinen).

Ero on samantapainen *Suomen kansan murrekirjan* aineksessa. Kaksoispassiivia on käytetty aktiivin funktioissa 22 kertaa, passiivin funktioissa 12 kertaa. Tavallista passiivia on käytetty aktiivin funktioissa 9 kertaa, passiivin funktioissa 221 kertaa (Kuutti 2000: 61–67).

Edellä olevan tarkastelun perusteella on tehtävissä selvä johtopäätös. Puhekielessä kaksoispassiivilla ja tavallisella passiivilla on melko tarkka työnjako. Kaksoispassiivia käytetään aktiivin funktioissa, tavallista passiivia passiivin funktioissa.

Esiintymistiheys

Yritän seuraavaksi kuvata kaksoispassiivimuotojen esiintymistäajuutta puhutussa kielessä. Juoksevassa puheessa liittotempukset ovat jo sinänsä harvinaisia, kaksoispassiivimuodot erityisen harvinaisia. Vuosikymmenten mittaan aineistoa on kuitenkin kertynyt sen verran, että jonkinlainen alustava yleiskatsaus on mahdollinen. Otan tarkasteltavaksi neljä korpusta: oman pienen aineistoni 1970-luvulta (Lyytikäinen 1977), Lau-seopin arkiston kokoelmat (Ikola toim. 1985), Helsingin puhekielen 1970-luvun aineiston, jossa puhujat on valittu iän, sosiaaliryhmän ja sukupuolen mukaan edustavalla tavalla (Paunonen 1995), ja Jyväskylän yliopiston suomen kielen laitoksen nykypuhekielen aineiston (Kuutti 2000).

Tarkastelen ensin kaksoispassiivimuotojen ja tavallisen passiivin muotojen lukumääräsuhteita. Omassa Kymin murteen aineistossani on liittotempuk-

sia kaikkiaan 392 (Lyytikäinen 1977: 80); niistä on passiivimuotoja 76, joista yksi on kaksoispassiivimuoto. Kaksoispassiivimuotojen osuus kaikista passiivin liittotempuksista on siis 1,3 prosenttia. Lau-seopin arkiston murrekokoelma sisältää 2 063 passiivin liittotempusta. Niistä on kaksoispassiivisia 11; prosenttiosuus on 0,5.² Kuten taulukosta 5 näkyy, Jyväskylän nykypuhekielen korpuksessa kaksoispassiivimuotoja on 94 kaikkiaan 259:stä pas-

siivin liittotempusmuodosta; prosentti-osuus on 36,3.

Kuvaan vielä eri aineistojen kaksoispassiiviesiintymien tiheyden juoksevasa puheessa aikayksikköä kohti laskettuna. Taulukkoon 6 on koottu neljän puheena olevan korpuksen tunnusluvut vanhimmasta nuorimpaan. Siihen on merkitty myös eri korpusten kielenoppaitten summattaiset syntymäajat.

Taulukko 6.

Kaksoispassiivimuotojen esiintymistiheys eräissä korpuksissa.

Korpus; puhujien syntymäkymmen suunnilleen	Äänitteitä (tuntia)	Kaksoispassiivi- muotoja (kpl)	Kaksoispassiivi- muotoja/tunti
Kymi 1880	8	1	0,12
LA 1880–1890	130	11	0,08
Helsinki 1900, 1930, 1950–60	127	92	0,72
Jyväskylä 1960–80	25	93	3,72

Puhesuomen kaksoispassiivi on 1900-luvulla hiljalleen yleistynyt, katsottiinpa kaksoispassiivin ja tavallisen passiivin keskinäistä suhdetta tai kaksoispassiivimuotojen osuutta aikayksikköä kohti. Suunnilleen vuosisadassa kaksoispassiivin esiintymistiheys on kasvanut lähes 50-kertaiseksi. Samaa suun-

taan viittaa Helsingin puhekielen tilanne 1970-luvulla. Kaksoispassiivie esiintyy sitä enemmän, mitä nuorempi puhuja on, kuten näkyy kokoamastani taulukosta 7. Siitä näkyy myös, että kaikissa ikäryhmissä naiset käyttävät kaksoispassiivie enemmän kuin miehet.

Taulukko 7.

Helsingin puhekielen 1970-luvun aineiston kaksoispassiivin käyttäjät iän ja sukupuolen mukaan. M = miehet, N = naiset; 1 = vanhat, 2 = keski-ikäiset, 3 = nuoret.

Ikäryhmä	M	N	Yht.
1	7	10	17
2	9	17	26
3	18	31	49
Yht.	34	58	92

2. Kiitän Ulla Palomäkeä, joka pyynnöstäni 13.3.1995 sommitteli halutut muodot LA:n aineistosta tulostavat ehtolauseimat. Ks. myös Perttilä 2000: 118, 120, 128.

Kaksoispassiivin ikä

Suomen murteissa on laajasti käytetty passiivimuotoa aktiivin indikatiivin preesensin (ja imperfektin sekä konditionaalilin) monikon 1. persoonan tehtävässä. Kettusen murrekartaston mukaan tällaisen passiivin käyttöalue kattoi 1930-luvulla itämurteet Kainuuta lukuun ottamatta sekä Kaakkois-Hämeen murteet (Kettunen 1940a: 164; Kettunen 1940b: 284). Viidessä vuosikymmenessä ilmiö oli levinnyt ydinalueensa ulkopuolelle niin, että vain Etelä-Pohjanmaan murteissa ja Peräpohjan murteiden pohjoisosassa se oli tuntematon (Mielikäinen 1991: 50–51). Yksityiskohtaisemman, paikoin pitäjittäisen analyysin tarjoaa Pertilä 2000.

Puhesuomen liittotempusten kaksoispassiivisuus selittyy helposti tältä pohjalta. Jos preesensissä monikon 1. persoonaa edustaa muoto *me tehdään*, on vain odotuksenmukaista, että vastaava perfektimuoto kuuluu *me ollaan tehty*. *Me* + passiivin preesens on ikään kuin vaikiintunut aktiivin monikon 1. persoonan tunnus. Vaihtoehtoinen tavallisen passiivin muoto *me on tehty* sotii puhujan kieliooppia vastaan, koska tavallisen passiivin muodossa vallitsee puhujan kannalta subjektin ja predikaatin inkongruenssi. Sama selitys koskee vastaavasti pluskvamperfektin ja konditionaalilin perfektin muotoja. Tämä passiivin muodostustapa selittää myös, miksi kaksoispassiivimuodot esiintyvät nimenomaan aktiivin funktioissa, kuten taulukko 5 ja *Suomen kansan murrekirjan* aineisto osoittavat. Elävässä puhekielessä funktioiden raja ei tietenkään pysy tiukkana. On selvää, että kaksoispassiivimuotoja valuu myös varsinaisen passiivin merkitsimiksi.

Mikä on kaksoispassiivin ikä? Varmasti tiedetään ainoastaan, milloin se

viimeistään on havaittu kielessä: kirjakielissä 1829, kieliopeissa 1816 (Lyytikäinen 1996: 582–583). Kettuseen (1940b: 284) ja Nirviin (1947: 36–38) tukeutuen Kuutti osoittaa, että ainakaan vielä 1500-luvulla kaksoispassiivimuodot eivät ole voineet syntyä, koska tuolloin Pohjois-Savon murteissa aktiivin monikon 1. persoonan ilmaisimena käytettiin pelkästään *-mmo*, *-mmon* -päätteistä aktiivimuotoa (Kuutti 2000: 86). Kaksoispassiivimuodot ovat siis ilmaantuneet puhekieleen aikaisintaan 1600-luvulla. Liittomuodot eivät kaikkiaan ole suomessa kovin vanha ilmiö. Niiden elementit ovat olleet olemassa jo ennen kirjasuomen kautta, mutta järjestelmä on syntynyt hiljalleen vasta kirjasuomen kaudella lähinnä kai ruotsin vaikutuksesta. Vanhastaan imperfekti on hallinnut niitäkin tehtäviä, joissa nykykieli käyttää perfektia (Ikola 1950: 146–170, 212–221). Näillä perusteilla kaksoispassiivin synnyn voinee ajoittaa lähemmäs 1800- kuin 1600-lukua.

ERKKI LYYTIKÄINEN
etunimi.sukunimi@elisanet.fi

Lähteet

- IKOLA, OSMO 1950: *Tempusten ja modusten käyttö ensimmäisessä suomalaisessa raamatussa verrattuna vanhempaan ja nykyiseen kieleen*. II. Turun yliopiston julkaisuja sarja B, osa XXXIV. Turku: Turun yliopisto.
- (toim.) 1985: *Lauseopin arkiston opas*. Lauseopin arkiston julkaisuja I. Turku.
- ISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA RIITTA – ALHO, IRJA 2004: *Iso suomen kielioppi*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 950. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

- KETTUNEN, LAURI 1940a: *Suomen murteet III A. Murrekartasto*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 188. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- 1940b: *Suomen murteet III B. Selityksiä murrekartastoon*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 188. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KUUTTI, ANTTI-JUSSI 2000: *Suomen kielen kaksoispassiivi sekä katsaus karjalan kaksoispassiiviin*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopiston suomen kielen laitos.
- LYYTIKÄINEN, ERKKI 1977: *Indikatiivin imperfektin ja perfektin käyttö Kymen murteessa*. Pro gradu -työ. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- 1996: Kirjakielen kaksoispassiivi. – *Viritäjä* 100 s. 580–587.
- MIELIKÄINEN, AILA 1991: *Murteiden murros. Levikkikarttoja nykypuhekielen piirteistä*. Jyväskylän yliopiston suomen kielen laitoksen julkaisuja 36. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston suomen kielen laitos.
- NIRVI, R. E. 1947: Passiivimuotojen aktiivistumisesta. – *Suomi* 104. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- PAUNONEN, HEIKKI 1995: *Suomen kieli Helsingissä. Huomioita Helsingin puhekielen historiallisesta taustasta ja nykyvariaatiosta*. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- PERTILÄ, LAURA 2000: Passiivimuotojen aktiivistuminen suomen kielessä. – *Sananjalka* 42 s. 115–139.
- SAVIJÄRVI, ILKKA 1977: *Itämerensuomalaisten kielten kieltoverbi I. Suomi*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 333. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- SETÄLÄ, E. N. 1883: *Lauseopillinen tutkimus Koillis-Satakunnan kansankielestä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- 1898: *Suomen kielioppi. Äänne- ja sanaoppi oppikoulua ja omin päin opiskelua varten*. Helsinki: Otava.

Joennimet

Vesistöjen, etenkin suurimpien ja tärkeimpien järvien, jokien ja koskien nimiä on pidetty paikannimistön vanhimpaan kerrostumaan kuuluvina. Suomessa tutkimus on painottunut lähinnä yksittäisten nimien kielellisen alkuperän selvittämiseen, eikä sellaisia teoksia, joissa pelkästään käsiteltäisiin esimerkiksi järvennimiä tai joennimiä, ole juuri tehty. Vanhin vesistönimiä käsittelevä tutkimus on Ralf Saxénin *Finländska vattendragsnamn* (1910), jonka päätavoitteena oli

löytää germaanista ainesta vesistönimistämme. Eero Kiviniemen käyrien järvien nimiä koskeva *Väärät vedet* (1977) ja Peter Slotten Pohjanmaan järvennimien rakennetta ja lainanimiä käsittelevä *Sjönammen i Karlebynejdén* (1978) ovat ainoat uudemmat alan teokset. Olen aiemmin (Kepsu 1995) kirjoittanut *Namn och Bygd* -aikakauskirjaan artikkelin ”Sjönamn och sjöbygd”, jossa olen selvittänyt järvennimien ja kylännimien välistä suhdetta.